

Основи психологічної культури людини

Психологічна культура - це комплекс розвинутих спеціальних потреб, здібностей і вмінь людини. Психологічна культура проявляється в самоорганізації і саморегуляції будь-якої життєдіяльності людини, різноманітних видах її базових прагнень і тенденцій, в ставленні особистості до себе, до людей, до живої і неживої природи, до світу в цілому.

Психологічна культура - це складова базової культури особистості як системної характеристики людини, яка дозволяє їй ефективно самовизначитися і самореалізуватися в житті, а також сприяє успішній соціальній адаптації і саморозвитку.

Психологічна культура включає в себе як освіченість (навченість і вихованість) в області психології, так і основні параметри розвитку особи. Це відповідає початковому розумінню терміну „культура“, прийнятому ще в Стародавній Греції. До того ж, психологічна культура особи не може розглядатись поза контексту тої культури, в якій людина виросла, живе. Вона містить в собі риси як загальнолюдської, так і національної, соціально-стративної культури, „вичерпуючи“ її надбання в просторі і часі.

Культурні норми людини пов'язані з нормативністю соціальної поведінки, її рольовими функціями, соціальними сподіваннями і т.д.

Психологічні знання як результат процесу пізнання людьми самих себе, інших і як результат розвитку науки, які виражені в уявленнях, поняттях, теоріях, можуть бути як науковими, так і життєвими, повсякденними, як практичними, так і теоретичними.

Складові психологічної культури особистості:

1. Психологічна грамотність.
2. Психологічна компетентність.
3. Ціннісно-змістовий компонент.
4. Рефлексія.
5. Культуротворчість.

Психологічна грамотність означає оволодіння психологічними знаннями, вміннями, символами, правилами і нормативами в сфері спілкування, поведінки, психічної діяльності і т.д.

Компетентність - це особливий тип організації предметно-специфічних знань, який дозволяє приймати ефективні рішення у відповідній області діяльності.

Основна відмінність психологічної грамотності від компетентності полягає в тому, що грамотна людина знає, розуміє (наприклад, як вести себе, як спілкуватися в тій чи іншій ситуації), а компетентна реально і ефективно може використати знання у вирішенні тих чи інших проблем.

Ціннісно-змістовий компонент психологічної культури особистості являє собою сукупність особистісно значущих і особистісно цінних прагнень, ідеалів, переконань, поглядів, позицій, відношень, вірувань в області психіки людини, його діяльності, взаємовідносин з оточуючими і т.д.

Рефлексія - це відслідковування мети, процесів і результатів своєї діяльності по присвоєнню психологічної культури, а також усвідомлення тих власних внутрішніх змін, які відбуваються.

Культуротворчість означає, що людина вже в дитячому віці є не тільки творінням культури, але й її творцем. Об'єктом психологічної творчості можуть виступати образи і цілі, символи і поняття, вчинки і відносини, цінності і переконання. В процесі творчого пошуку дитина робить для себе відкриття, хай і невеликі, і області людинопізнання.